

Израз на тези отношения е изграждането на своеобразна фолклорна „биография“ на хайдутина и хайдушката дружина. В тази „биография“ в непрекъснато динамично взаимодействие се намират процесите на идеализация на образа на хайдутина и на художественото преосмисляне на историческата реалност. Резултат от това взаимодействие е реализирането на образа на хайдутина като тип герой във фолклорната култура в различни негови варианти. Тези варианти са обусловени и от отделните етапи в развитието на хайдушкия фолклор, съответстващо в определена степен на етапите на развитие на хайдутството. Най-вероятно прототипите на всеки един тип герой са реални исторически личности, чиято индивидуалност постепенно се губи в ранните фолклорни произведения и се оформя обобщен образ на хайдутина в съответствие с тогавашните представи за хайдутството. Конкретно-историческото в хайдушкия фолклор се съотнася с по-късните етапи на хайдутството, когато историческата личност е индивидуално по-силна и знанието за нея влияе съществено върху образа на хайдутина.

Сложният и дълъг процес на изграждане на фолклорната „биография“ на хайдутина е зависим и от социално-историческата реалност и конкретно - историческите етапи на развитие и утвърждаване на етническото самосъзнание. Затова може да се каже, че отношението към хайдутството в хайдушкия фолклор се развива в две посоки: едната е възприемането му като факт с постоянна величина в етническата история, а другата е високият статус на хайдутството. Това определяне не препраща на заден план хайдутината-разбойник като тип герой в хайдушкия фолклор. Разбойническият елемент, основно под формата на обир на хазна, остава като мотив и в най-късните хайдушки песни и предания, но с постепенна промяна на идейния и смислов заряд, довела до осмислянето му като подвиг, съотносим с опазването на етническото съкровище.

Трябва да се подчертае и още нещо важно - конкретизацията на личностите /поименна и селищна/ в хайдушкия фолклор е факт,